

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра готельно – ресторанної справи та туризму

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету захисту рослин, біотехнологій та екології

Проф. Ю.В.Коломієць

“ ____ ” _____ 2022 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри готельно – ресторанної справи та туризму

Протокол № 14 від “06” червня 2022 р

Завідувач кафедри

_____ д.е.н., професор І.В.Левицька

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Захист рослин» д.с.г.н., професор

кафедри інтегрованого захисту та карантину рослин

Гарант ОП

_____ д.с.г.н., професор М.М.Доля

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІКА І ОРГАНІЗАЦІЯ АГРАРНОГО СЕРВІСУ

Спеціальність
освітня програма
Факультет (ННІ)
Розробник:

202 «Захист і карантин рослин»
«Захист рослин»
Захист рослин, біотехнологій та екології
доцент кафедри готельно – ресторанної справи та
туризму, к.е.н., доцент Мосіюк С.І.
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Економіка і організація аграрного сервісу

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Магістр</i>	
Спеціальність	<i>202 Захист і карантин рослин</i>	
Освітня програма	<i>Захист рослин</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2	
Семестр	3	
Лекційні заняття	<i>12 год.</i>	
Практичні, семінарські заняття	<i>12 год.</i>	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	<i>66 год.</i>	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>2 год.</i>	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою дисципліни „Економіка та організація аграрного сервісу” є оволодіння майбутніми спеціалістами знаннями з питань ефективного виробничого обслуговування сільськогосподарських підприємств різних форм власності і господарювання. На сучасному етапі особливого значення набуває освоєння фахівцями системи економічних взаємозв'язків у процесі виробничого обслуговування сільськогосподарських підприємств, регулювання раціонального використання виробничих ресурсів тощо.

Завданням дисципліни є поглиблення знань студентів у галузі економічних взаємовідносин між аграрними товаровиробниками і сферою виробничого обслуговування та матеріально – технічного забезпечення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

знати:

- особливості економічних взаємовідносин між виробничою та обслуговуючою сферами;
- методи визначення показників економічної ефективності агросервісної діяльності;
- шляхи покращення ефективності використання виробничого ресурсного потенціалу підприємства тощо.

вміти:

- раціонально використовувати виробничі ресурси;
- визначати паритет цін з підприємствами постачання, переробки, зберігання та реалізації продукції;
- максимально завантажувати виробничі потужності матеріально – технічної бази;
- якісно використовувати економічні знання та практичні навички в підприємницькій діяльності.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК7. Здатність застосовувати науково-обґрунтовані навички та досвід для особистого високопрофесійного розвитку і самовдосконалення

ЗК 9. Здатність працювати в галузі міжнародної діяльності

ЗК 10. Навички використання теоретичних знань і практичного досвіду для кар'єрного зростання і здійснення управлінської діяльності

Програмні результати навчання:

ПР 1. Здійснювати патентний пошук та обробляти науково-технічну інформацію; самостійно складати заявку на винахід та оформляти супутні документи для їх подачі з метою отримання патенту. Використовувати нормативно-правові документи, наукову, патентну та іншу літературу при проведенні патентного пошуку.

ПР 9. Системно аналізувати, прогнозувати і оптимізувати всі створювані підсистеми та системи загалом, аналізувати об'єкти і взаємодіючі процеси за багатьма критеріями, приймати обґрунтовані проектні рішення за критеріями надійності й ризиків

ПР 10. Обґрунтовувати методи та засоби захисту рослин від шкідливих організмів.

ПР 11. Знати загальні тенденції розвитку новітніх технологій захисту рослин у передових країнах, оцінювати їх ефективність, впроваджувати найбільш ефективні методи захисту та прийоми у практичну виробничу діяльність.

Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної та заочної форми навчання.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Наукові основи раціональної організації аграрного сервісу													
Тема 1. Основи організації служб аг-рарного обслуговування Тема (практ) Методика розрахунку щодо технологічного попиту аграрного формування на виробничі ресурси та послуги	1	9	1	1			7	-	-	-	-	-	-
Тема 2 Економічна сутність та завдання системи аграрного сервісу Тема (практ) Методика розрахунку собівартості постачання матеріально-технічних засобів та виробничих послуг у сфері аграрного сервісу	2	9	1	1			7	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Економічний механізм господарювання в сфері аграрного сервісу Тема (практ) Складання бізнес – плану на надання аграрному товаровиробникові виробничих послуг певного виду.	3	9	1	1			7						
Тема 4. Спеціалізація в сфері аграрного сервісу Тема (практ) Методика розрахунку економічно та екологічно доцільних меж насичення ґрунту	4	9	1	1			7						

елементами живлення														
Разом за змістовим модулем 1	36		4	4			28	-	-	-	-	-	-	-
Змістовний модуль 2. Економіка аграрного сервісу														
Тема 5 Валова продукція в сфері аграрного сервісу та її реалізація. Тема (практик) Розрахувати обсяги та структуру валової продукції підприємства аграрного сервісу	5	9	1	1			7	-	-	-	-	-	-	-
Тема 6 . Економічна ефективність агросервісу в сучасних умовах Тема . (практик) Економічне обґрунтування лізингових платежів та надання засобів виробництва за лізингом аграрним товаровиробникам	6,7	9	2	2			7	-	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Ціни, тарифи, прибуток у сфері аграрного сервісу Тема .(практик) Розрахувати загальний обсяг та питомі вкладення в розвиток матеріально – технічної бази підприємства аграрного сервісу. Визначити показники їх економічної ефективності	7	10	1	1			8	-	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Маркетинг в сфері аграрного сервісу Тема .(практик) Економічне обґрунтування маркетингових тарифів на виробничі послуги, які надаються	8,9	10	2	2			8							

аграрним товаровиробникам													
Тема 9. Економічні взаємовідносини між виробничою та обслуговуючою сферами в галузі АПК. Тема .(практ) Визначення показ- ників економічної ефективності надання вироб- ничих послуг аграрним підприємствам	9,10	12	2	2			8						
Разом за змістовим модулем2	54		8	8			38	-	-	-	-	-	-
Усього годин	90		12	12			66	-	-	-	-	-	-

4. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методика розрахунку щодо технологічного попиту аграрного формування на виробничі ресурси та послуги	1
2	Методика розрахунку собівартості постачання матеріально-технічних засобів та виробничих послуг у сфері аграрного сервісу	1
3	Складання бізнес – плану на надання аграрному товаровиробникові виробничих послуг певного виду.	1
4	Методика розрахунку економічно та екологічно доцільних меж насичення ґрунту елементами живлення	1
5	Економічне обґрунтування маркетингових тарифів на виробничі послуги, які надаються аграрним товаровиробникам	1
6	Розрахувати обсяги та структуру валової продукції підприємства аграрного сервісу	2
7	Розрахувати загальний обсяг та питомі вкладення в розвиток матеріально – технічної бази підприємства аграрного сервісу. Визначити показники їх економічної ефективності	1
8	Економічне обґрунтування лізингових платежів та надання засобів виробництва за лізингом аграрним товаровиробникам	1
9	Визначення показників економічної ефективності	1

5. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Тема. Основи організації служб аграрного обслуговування

1. Дати визначення поняття „аграрний сервіс”.
2. Які функції виконує служба аграрного сервісу?
3. Об’єктивна необхідність функціонування служби аграрного сервісу.
4. Вимоги ринкової економіки до надання виробничих послуг аграрним товаровиробникам.
5. Які бувають види аграрного сервісу?
6. Аграрний сервіс як вид підприємницької діяльності.
7. Класифікаційні ознаки підприємств (організацій) аграрного сервісу?

Тема. Економічна сутність та завдання системи аграрного сервісу.

1. Що необхідно розуміти під поняттям “система аграрного сервісу”?
2. Принципи організації системи аграрного сервісу.
3. Вимоги, що ставляться до організації системи аграрного сервісу.
4. Умови економічної раціоналізації в системах аграрного сервісу?
5. Економіко – математичні обмеження в системі аграрного сервісу.

Тема. Економічний механізм господарювання в сфері аграрного сервісу.

1. Що ви розумієте під поняттям „економічний механізм агросервісної структури”?
2. Які основні складові економічного механізму?
3. Роль конкурентного середовища в формуванні економічного механізму?
4. Значення системи ціноутворення в функціонуванні економічного механізму?
5. Банківсько-кредитна система, її роль та значення в формуванні економічного механізму?

Тема. Спеціалізація в сфері аграрного сервісу.

1. Що розуміють під поняттям “аграрний виробничий потенціал”?
2. Як класифікуються виробничі ресурси ?
3. Які закономірності існують в системі “матеріальні виробничі ресурси – кінцевий натуральний результат”?
4. Дати визначення екологічно-безпечній межі насичення аграрного виробництва матеріальними виробничими ресурсами?
5. Що необхідно розуміти під поняттям „спеціалізація агросервісного підприємства”?

6. Види спеціалізації.
7. Які фактори зумовлюють зональну спеціалізацію виробничого обслуговування сільськогосподарських підприємств?
8. Що слід розуміти під поняттям технологічна спеціалізація в сфері аграрного сервісу?
9. Що слід розуміти під стандартизацією і типізацією агросервісного виробництва?

Тема. Економічна ефективність агросервісу в сучасних умовах.

1. Що таке попит і пропозиція робочої сили?
2. Методика розрахунку необхідної чисельності робітників в агросервісній структурі?
3. Що собою являє валовий і чистий дохід ?
4. Що собою являє виручка і як вона визначається ?
5. Послідовність розподілу валової продукції в агросервісній структурі ?
6. Стандартизація робіт та якість послуг ?

Тема. Маркетинг в сфері аграрного сервісу.

1. У чому полягає економічна сутність маркетингу?
2. Принципи побудови маркетингової служби агросервісного підприємства.
3. Основні завдання та функції маркетингової служби агросервісного підприємства.
4. Сегментація ринку товарів і послуг.
5. Види агросервісного маркетингу.
6. Маркетинговий тариф та його види.

Тема . Економічні взаємовідносини підприємств аграрного сервісу і аграрних товаровиробників в умовах ринкової економіки.

1. Основні складові формування економічних відносин.
2. Роль системи ціноутворення на товари і послуги в аграрному сервісі.
3. Поняття та сутність лізингу в аграрному сервісі.
4. Сутність фінансово – кредитного механізму в формуванні економічних відносин між аграрними товаровиробниками і службою аграрного сервісу.
5. Значення кооперації і кооперативного руху в нормалізації економічних відносин.

Тема. Екологічні аспекти аграрного сервісу.

1. Які екологічні суперечності суспільства зумовлює науково- технічний прогрес?
2. Яка різниця між поняттям біосфери та екосистеми?
3. У чому полягає об'єктивна необхідність і які напрями регулювання стану навколишнього середовища?

4. Що являє собою поняття екологічної безпеки використання в аграрній сфері виробничих ресурсів?
5. У чому полягає сутність моніторингу охорони навколишнього природного середовища та його основні складові?

Практична тематика.

1. Методика розрахунку потреби в технічних засобах.
 2. Методика розрахунку собівартості одиниці послуги.
 3. Методика розрахунку маркетингового тарифу на виробничу послугу.
 4. Розрахунок лізингового платежу .
 5. Методика розрахунку економічно та екологічно доцільних меж насичення ґрунту елементами живлення.
 6. Показники економічної ефективності діяльності агросервісних структур.
6. **Методи навчання.** Для засвоєння матеріалу передбачено такі види занять: лекції з елементами діалогу, практичні(семінарські), індивідуальна робота, групова робота. Для закріплення матеріалу передбачається робота студентів над індивідуальними завданнями, самостійна робота студентів з інформаційними джерелами, підготовка доповідей та рефератів.
7. **Форми контролю.** Програма передбачає проведення постійного контролю знань студентів у ході практичних занять, опитування, виконання ними комплексних контрольних завдань, застосування модульно-рейтингової системи навчання та оцінки знань та складання екзамену після вивчення курсу дисципліни.
8. **Розподіл балів, які отримують студенти.** Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Методичне забезпечення

1. Мосіюк С.І., Мосіюк І.П. Методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни «Економіка і організація агросервісу» для студентів заочної форми навчання.- К.: НУБіП України, 2019,8др.арк.
2. Mosiyuk S.I., Mosiyuk I.P. Methodical instructions in the discipline "Economics and organization of agro service", К.: НУБіП України, 2021, 9 др.арк.
3. Mosiyuk S.I., Mosiyuk I.P. Course of lectures on the discipline "Economics and organization of agro service", К.: НУБіП України, 2019, 10 др.арк

10.Рекомендована література

основна

1. Економіка і організація агросервісу: конспект лекцій для студентів вищих аграрних навчальних закладів освіти._ К.:Компринт, 2016.- 321с.

додаткова

1. 7. Агрохолдинги в Україні та їх вплив на розвиток сільських територій [Текст] : монографія / [С. І. Дем'яненко, О. О. Єранкін, М. М. Коцупатрий та ін.] ; за заг. ред. С. І. Дем'яненка ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». — К. : КНЕУ, 2013. — 350 с.
2. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу [Текст] : підручник / В. Г. Андрійчук ; [редкол.: М. М. Коцупатрий (голова) та ін.] ; М-во освіти і науки України, Держ. ВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана», Ф-т екон. АПК. — Київ : КНЕУ, 2015. — 783 с.
3. Економіка і організація агропромислових формувань [Електронний ресурс] : навч. посібник / С. І. Дем'яненко, М. Й. Хорунжий, О. Г. Боброва, П. В. Коваль ; ред. С. І. Дем'яненко. — Електрон. текстові дані. — К. : КНЕУ, 2006. — 301 с.
4. Покропивний С.Ф., Соболь С.М. Бізнес – план: технологія розробки та обґрунтування. Навчальн.посібник.-К.: Кнеу,2005р.- 209с.
5. Топалов А. Д. Організація виробництва в підприємствах АГРОБІЗНЕС [Текст] : навч. посібник для студ. вищих навч. закладів / А. Д. Топалов, С. В. Скоробогатько, В. А. Ільяшенко, 2006. — 381 с.
6. Хорунжий М.Й. Аграрна політика [Текст] : практикум / М. Й. Хорунжий ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». — К. : КНЕУ, 2012. — 257 с
7. Хорунжий М.Й. Економіка і організація АПК [Електронний ресурс] : тренінг / М. Й. Хорунжий, Н. П. Зарицька ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». — Електрон. текстові дані. — К. : КНЕУ, 2013. — 62, [2] с. — Електрон. видання.
8. Хорунжий М.Й. Організація агропромислового комплексу [Текст] : підручник / М. Й. Хорунжий. — К. : КНЕУ, 2001. — 382 с
9. Хорунжий М.Й. Організація агропромислового комплексу [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / М. Й. Хорунжий. — Електрон. текстові дані. — К. : КНЕУ, 2004. — 292 с.

Інформаційні ресурси

1. www.agroua.net - Національний університет біоресурсів і природокористування України.
2. www.usaid.com - Агентство США з міжнародного розвитку.
3. www.lol.org.ua - Проект аграрного маркетингу.
4. www.farm.org - Програма реформування та модернізації сільськогосподарського сектору України.
5. www.aiaee.org - Міжнародна асоціація аграрної екстеншн-освіти.
6. www.greentour.com.ua – спілка Зеленого туризму.
7. www.gromada.ks.ua - Кредитна спілка „Громада”.
8. www.icp.org.ua - Інститут розвитку.
9. www.meta-ukraine.com. - Пошуковий